

præmissa de fide imprimis aliquid per illum influxum, respondetur quod imprimis subordinationem, et dependentiam in cognitione conclusionum theologiarum ad ipsa principia fidei; non autem tendentiam formaliter supernaturalem ipsius scientiæ theologiæ in suum objectum sicut virtutes naturales acquisite cum imperantur a supernaturalibus recipiunt ex tali motione aliquam subordinationem ad finem extrinsecum supernaturalem, non autem tendentiam formalem et speculativam in propria objecta, ita cum principia se habeant in speculativis, sicut fines in appetibilibus, ex eo quod principia influant in conclusionem per modum principii, licet sint supernaturalia, non constituunt tendentiam formalem in objectum scientificum modo supernaturali, sed stante tendentia naturali per modum scilicet scientificum naturalem in objectum, remanet habitudo, et dependentia resolubilitatis in principia supernaturalia, et hæc dependentia non facit lumen theologicum supernaturale quoad entitatem, et formaliter, id est, quoad formalem tendentiam scientificam in objectum, sed solum reddit illud dependens, et resolubile in principia supernaturalia, ex quo tamen habet majorem certitudinem lumen theologicum, quia ad hoc sufficit resolvi, et habere subordinationem ad lumen superius supernaturale fidei cui connectitur, quod est esse virtualiter supernaturale non formaliter, quia virtuali revelationi innititur, de quo articulo sequenti.

XV. Ad ultimum respondetur, quod etiam quando est duplex præmissa de fide, ipsa connexio ex qua resultat medium illativum, et respicit conclusionem illatam tamquam objectum, est aliquid naturale formaliter, licet sit major aliqua subor-

dinatio ad plura principia fidei, non tamen formale specificativum, neque ipsa connexio scientifica qua formaliter tendit in conclusiones, est supernaturalis. Et cum instatur, quod conclusio est per se secundo de fide, distingo; per se secundo sub eadem ratione formali, nego; sub alia ratione formali consecuta, et subordinata ad primam, concedo, et ita illa consecutio, et subordinatio petit distinctum lumen, licet dependens a primo, et subordinatum ei sicut lumen scientificum est distinctum a lumine principiorum, licet sit subordinatum ei, et resolubile in illud. Et sic actus primarius, et secundarius procedunt ab eodem habitu quando stant sub eadem ratione formali, non quando sub diversa, sicut habitus scientiæ, et principiorum. Quod autem est per se secundario supernaturale ratione subordinationis, et consequentiæ, non infertur, quod entitative, et formaliter sit supernaturale, sed solum, quod sit subordinatum principio supernaturali. Ad illud, quod dicitur de majori certitudine theologiæ, dicemus articulo sequenti. Nunc sufficit advertere, quod illa major certitudo theologiæ est certitudo subordinationis et resolubilitatis in principia certiora, non autem tendentia supernaturalis formaliter in suum objectum, sufficit autem ad hoc ut superet omnem certitudinem naturalem, quod virtualiter, et per subordinationem supernaturalis sit, seu in principia supernaturalia resolubilis, non quod formaliter.

ARTICULUS IX.

Utrum certitudo theologiæ sit major, quam omnis certitudo naturalis, et quomodo sit sapientia?

I. Supponendum est quid sit certitudo, et in quo consistat, et quotu-

plex sit. Certitudo ergo diffinitur a D. Thoma in tertio dist. xxiii, q. ii, art. ii, quæst. iii, quod est firmitas, seu determinatio intellectus ad unum, et in idem recidit quod ibi dist. xxvi, q. ii, art. iv, dicit, quod est firmitas adhæSIONIS ad suum cognoscibile, determinatio enim intellectus non nisi ad cognoscibile esse potest. Hæc certitudo est triplex. Prima objectiva ex parte rei. Secunda formalis ex parte intellectus. Tertia participativa ex parte voluntatis. Certitudo seu firmitas ex parte objecti excludit fallibilitatem, et contingentiam, illud enim objectum est certum et firmum in se, quod habet causas firmas et infallibiles suæ entitatis, et veritatis et penes causas majoris, vel minoris infallibilitatis dicitur aliquid magis vel minus certum. Certitudo formalis ex parte actus intellectus dupliciter consideratur, quia et tangit objectum, et determinat subjectum. Et prout est medium tangens objectum, certitudo actus importat infallibilitatem, et excludit contingentiam, quæ desumitur ab objecto: prout vero tangit subjectum, et illud determinat excludit dubitationem et hæSitationem, quod maxime fit quando certitudo fundatur in evidentia, nam evidentia est conformis intellectui, et intra proprios terminos illum determinat, et inhære facit. Certitudo vero participata, quæ ex parte voluntatis se tenet, excludit inconstantiam, vel timiditatem, et maxime pertinet ad fiduciam, qua voluntas constanter rem aggreditur; qua ratione spes divina est certissima, non certitudine cognitionis de ipso eventu futuro assequendæ beatitudinis, de hoc enim nullus certitudinem habere potest extra revelationem, et tamen de hoc certissimam habet spem, quantum ad certitudinem voluntatis practica, quæ est certitudo constantiæ,

ut sine timiditate, vel inconstantia aggrediatur beatitudinem, non propter virtutem propriam, sed propter divini auxilii infallibilitatem ex parte Dei.

II. Igitur D. Thomas in hoc articulo quinto ostendit theologiam esse digniorem omnibus aliis scientiis, quia excedit illas, tum dignitate materiæ, quia agit de Deo, ut auctor supernaturalis est, et de rebus supernaturalibus, tum ratione certitudinis, quia aliæ scientiæ certificantur de suis objectis in vi luminis naturalis: theologia autem in vi luminis supernaturalis, a quo accipit principia, licet de conclusionibus judicet per lumen acquisitum discursivum. Hinc ortum est dissidium inter auctores, qua ratione intelligatur hæc major certitudo in theologia. Nam in primis, theologia in nobis non excludit omnem dubitationem, cum non habeat evidentiam, scientiæ autem naturales illam excludunt, quia habent evidentiam resolvendi in sua principia. Secundo, quia certitudo theologiæ solum est naturalis ordinis, et nostro discursu acquisita, ergo licet in ipsis principis habeat majorem certitudinem, quam habitus naturalis, tamen in ipso proprio lumine theologico potest claudicare, et deficere sicut aliæ scientiæ naturales; sufficit autem, quod ex aliqua parte possit deficere, ut ejus certitudo non sit major certitudine naturali. Tertio, quia non omnes partes theologiæ possunt istam certitudinem habere, sicut quando deducit conclusiones ex altera præmissa naturali, et similiter in parte practica et morali: nam præmissa naturalis ordinis non influit nisi certitudinem naturalem: pars autem moralis et practica versatur circa contingentia et singularia quæ recedunt a certitudine scientiæ. Quod vero dicitur elevari præmissam na-

turalem a supernaturali non videtur verum: tum quia alias etiam posset elevari præmissa opinativa, et accipere certitudinem supernaturalem et omnimodam a fide: tum quia habitus principiorum naturalium non elevat præmissam minus certam ad hoc ut producat assensus certior scientifico, ergo neque fides elevat præmissam naturalem, ut producat assensum certior naturalem.

III. Propter hoc aliqui auctores non admittunt doctrinam D. Thomæ universaliter, sed limitant illam quando theologia procedit ex utraque præmissa de fide. Ita Arrubal hic disp. v, cap. ix, concl. ii; Granados, disput. vii ad secundum, qui *citant alios*. Alii dicunt theologiam non esse certior illo principio, quodlibet est, vel non est, non quatenus illud principium est notum naturali lumine, sed quia est ita universalissimum, ut in qualibet revelata a Deo imbibatur, nam revelando hoc, vel illud esse, revelat oppositum non esse quia oppositum est hæresis. Ita Magister Zumel in præsentis articulo quinto. Alii dicunt theologiam non aliter esse certior aliis scientiis, nisi quia in nobis datur actus reflexus, quo iudicamus illi cognitioni non posse subsistere falsum, non vero ea ratione, quia fides cui theologia nititur est certior cæteris scientiis; res autem ipsas non posse dici proprie certas, vel incertas secundum se, sed solum magis, vel minus necessarias. Ita pater Vazquez super articulum quintum hujus quæstionis. Alii denique putant D. Thomam loqui de theologia prout est in beatis vel in Deo tamquam subjecto connaturali, non prout in nobis, in quibus solum est certior quantum ad adhæSIONEM intellectus, non quoad quietationem.

IV. Nihilominus resolutio nostra est, theologiam in conclusionibus

scientificis, quas resolvit in principia revelata esse certior ex parte suæ rationis formalis omnibus aliis scientiis universaliter loquendo de omni conclusione theologica, et non solum ut in Deo, vel in beatis, sed etiam prout in nobis: non tamen repugnat quoad aliquos effectus certitudinem scientiæ naturalis esse majorem certitudine theologiæ, imo et fidei, qui tamen effectus potius se tenet ex parte evidentiae, quam certitudinis. Prima pars est communis Thomistarum, et videri potest magister Bannez hic, articulo v et Zumel, magister Gonzalez, disp. v, g. Navarrete contro. xii et alii. Et sumitur ex Div. Thoma qui in hoc articulo quinto absolute, et sine restrictione docet theologiam esse certior aliis scientiis, *non obstante* quod accipiat aliquando principia ab aliis scientiis ut sibi ministrantibus, ut patet solutione ad secundum, ergo aperte sentit D. Thomas quod theologia etiam cum utitur præmissa aliqua naturali est certior aliis scientiis, alias ad quid poneret et solveret illud argumentum de theologia quando utitur præmissa aliqua naturali? Et de eodem videri potest in primo dist. i prologi, art. i et ibidem ad Annibaldum, quæst. ii, art. ii.

V. Ratio est, quia theologia resolvit suas conclusiones per consequentiam certam, et evidentem in principia certiora omnibus principiis, naturalibus, ergo est certior illis. Consequentia patet, quia ut aliquis assensus sit certus sufficit, quod ejus certitudo evidenter, et certo sit resoluta in principia certa, quia certitudinem participat a principiis, ergo ut sit certior, sufficit quod sit resoluta in principia certiora per eandem consequentiam evidentem. Antecedens vero constat, quia principia in quæ resolvit theologia per consequentiam certam sunt princi-

pia fidei, cujus certitudo est major omni certitudine naturali, ut ostenditur 2-2, q. iv. artic. viii cum sit luminis supernaturalis, qui est ordo divinus, et consequenter veritas ejus immutabilior et firmior omni certitudine naturali. Confirmatur, quia si aliqua scientia resolveret in principia evidentiâ supernaturaliter, talis scientia esset evidentiôr omni scientia naturali, eo quod ab altiori lumine illustraretur ex parte suorum principiorum, ergo si aliqua scientia resolvit in principia certiora, talis scientia erit certior aliis, eadem enim ratio est in participando evidentiâ, et certitudinem, dummodo fiat per evidentem consequentiam.

VI. Quid autem hæc certitudo theologiæ sit major omnibus scientiis, etiam cum procedit ex altera præmissa naturali, constat ex supradictis, quia licet præmissa naturalis, concurrat ad conclusionem inferendam, tamen non sistit in ea ultima resolutio, sed ulterius resolvitur, et fit dependens a præmissa de fide, et elevatur ab illa saltem extrinsece, quatenus ejus veritas subordinatur et regulatur per illam de fide, et iudicatur non opponi illi, et sic prout deseruit ad inferendam veritatem habet ex connexionem cum præmissa de fide majorem certitudinem ratione illius subordinationis ad fidem, et sic conclusio procedens est certior omnibus aliis scientiis, quæ carent tali subordinatione, et connexionem cum certitudine fidei. Imo hinc clare revincitur sententia Arrubal et Granados, quia assensus theologicus ex una naturali, et altera de fide ad minus ex præmissa naturali habet certitudinem æqualem aliis scientiis naturalibus, et ultra hoc habet ex præmissa de fide aliquam majorem certitudinem, quia etiam illa præmissa de fide influit ad minus sicut præ-

missa naturalis, ergo ex hac parte superat scientias naturales. Veritas autem est, quod præmissa naturalis, ut conjuncta præmissæ de fide non extrahit illam a ratione virtualis revelatæ, ut supra ponderatum est, et sic illa præmissa naturalis solum se habet ut explicans, seu conducens ad explicandam connexionem objecti inferendi cum objecto revelato, et sic totum illud manet intra terminos objecti virtualiter revelati.

VII. Quod vero attinet ad sententiam patris Vazquez manifestum est, quod si certitudinem theologiæ ponit in actu reflexo, quo quis iudicat se non falli in illo iudicio, vel tale iudicium reflexum est verum vel falsum, si ergo theologia non est certa, si falsum, quidem falsum est iudicium quo iudicant de ipsa, quod sit certa, et infallibilis. Si est verum, ergo ita est quod ipse actus theologiæ est infallibilis, et certior aliis scientiis, ergo antecedenter ad actum reflexum habet istam certitudinem, nam per actum reflexum illam non acquirit, sed supponit, si quidem actus reflexus extrinsece se habet ad directum, nec potest illum constituere. Nec potest dici, quod actus directus est certus objective, reflexus vero formaliter. Contra enim est, nam ille actus directus vere et proprie est actus intellectus, ergo est capax certitudinis formalis, non minus quam actus vliarum scientiarum, nec minus quam ipse actus reflexus, in quo non est aliquid principium, unde sit magis infallibilis quam ipse actus directus, nam vel habet certitudinem fidei, vel evidentiam supernaturalem, vel scientiæ et discursus theologici. Si hoc tertium, non est magis certus quam ipse assensus directus theologicus, et ita frustra ex illo actu reflexo sumitur hæc major certitudo. Primum et secun-

dum dici non potest, quia nec habemus revelationem specialem de illo actu reflexo, cum nullibi hoc proponat Ecclesia, et multo minus de hoc habemus evidentiam claram supernaturalem, cum nullus illam experiatur.

VIII. Quod vero theologia, non solum prout est in Deo et beatis, sed etiam prout in nobis sit certior, patet, quia etiam prout in nobis procedit ex principiis cognitivis lumine supernaturali, scilicet lumine fidei, quæ in nobis datur: fides autem, quæ in nobis est, licet compati possit cum aliqua dubitatione ex parte subjecti, tamen secundum se, et ut tangit objectum, excedit omnem certitudinem naturalem, si quidem innitur causæ omnino infallibili et immutabili, scilicet revelationi divinæ, ergo etiam theologia, quæ ex illa deducitur, et est in nobis, et non solum in beatis, certior est secundum se, licet ex parte nostra possit compati aliquam dubitationem, ut jam explicamus.

IX. Secunda pars conclusionis, quod certitudo naturalis quoad aliquos effectus sit major certitudine theologiæ sumitur ex Div. Thoma 2-2, quæst. iv, art. viii, ubi docet fidem quoad nos, seu ex parte objecti, non esse certiores aliis scientiis, licet secundum se certior sit. Quod ibi explicat Divus Thomas sumendo certitudinem pro eo quod plenius consequitur noster intellectus, et hoc modo fit res minus certa ex parte nostra, id est, minus plene ab intellectu percipitur. Quod in primo ad Annibaldum, dist. i, quæst. ii, artic. ii expressit D. Thomas dicens: « Quod theologia respectu nostri intellectus minus captabilis est. » Et in hac quæstione, articulo quinto ad primum, inquit: « Quod nihil perhibet id quod est certius secundum rem esse quoad nos minus certum propter debilita-

tem nostri intellectus; unde dubitatio, quæ accedit aliquibus circa articulos fidei non est propter incertitudinem rei, sed propter debilitatem nostri intellectus. » Et hinc sumitur fundamentum hujus partis, quia scientia habet certitudinem ortam ex evidentia, et sic aliquem effectum habet præter solam certitudinem, in quo excedit fidem, scilicet evidentiam, licet in ipsa firmitate certitudinis non excedat. Ex eo autem quod ejus certitudo oritur ex evidentia, sequitur quod plenius assequatur a nostro intellectu, et satiatur, et quietetur intellectus, si quidem evidentia est ultimum, in quo intellectus sistit circa objectum: fides autem admittit aliquem motum, et ita dicitur, quod credere est cum assensu cogitare, id est, præbere assensum cum aliqua fluctuatione, et motu cogitationis. Et inde est, quod posita fide adhuc potest insurgere motus dubitationis propter debilitatem nostri intellectus, nondum videntis veritatem. Quam dubitationem intellectus non potest extinguere ex vi objecti, quia non videtur, sed ex vi voluntatis recte dispositæ, aut ex vehementia motivorum credibilitatis. Et hinc etiam est, quod certitudo scientiæ immediate incipit, et desumitur ab objecto, quia videtur; certitudo vero fidei mediante voluntate, quæ prius tangitur a motione divina, quam intellectus, eo quod voluntas debet movere intellectum ut credat, et determinetur ad assentiendum, ut optime D. Thomas explicat ad Hebr. xi, lect. i, ergo certitudo scientiæ, quia ex evidentia oritur, connaturalior est intellectui, magisque illum relinquit intra suos proprios terminos, quia intellectus hoc maxime intendit, scilicet rem penetrare, et quasi intus legere, quod non permittit obscuritas fidei, quia potius captivat intellectum, et sub alienis

terminis relinquit, utpote dependentem a motione voluntatis.

An vero certitudo theologiæ, quam ponimus majorem scientiis naturalibus, sit etiam major certitudine principiorum quantumcumque universalium, respondetur affirmative, id enim convincit ratio D. Thomæ in hoc articulo quinto, quia theologia habet certitudinem ex lumine divinæ scientiæ, quæ decipi non potest. Cum ergo resolutio theologiæ sit in principia supernaturalia, necessario ex hac parte excedit totum genus, et ordinem naturalis certitudinis, etiam quoad habitus principiorum, quia hæc principia innitur certitudini inferioris ordinis scilicet naturali, quæ minor est certitudine divina. Et explicatur hoc amplius, et confirmatur, quia veritas principiorum quantumcumque per se nota, in nobis semper est reducibilis ad sensus, ex quibus originatur, et eorum universalitas, ex inductione facta per sensus dependet. Nam v. g. cum dico: Omne totum est majus sua parte, hæc universalitas fundatur in inductione sensuum, quibus continue videmus partes, et totum, et quod partes sunt minores toto; sed quod hoc ita universale sit, ut etiam supernaturaliter deficere non possit, licet ex terminorum natura optime deducatur, tamen ex vi inductionis per sensus factæ a qua dependet, et originatur, semper de se subest fallaciæ, et deceptioni, ejus sensus sunt capaces. Similiter cum dico: Quodlibet est, vel non est, hoc principium verificatur quidem in quocumque singulari ex sensibus cognito, nam hoc ipso quod video aliquid esse, etiam video quod non stat non esse, et hoc ipso quod Deus revelat aliquid esse, relinquitur ut hæreticum dicere quod non sit. Cæterum universalizare illas propositiones, ita ut semper, et in omnibus verifi-

centur, non possumus plene videre ex sola vi inductionis, quæ habetur per sensus, quia ex illis non certificamur quid lateat in omnipotentia Dei, et quid possit, vel non possit circa illa. Quare cum principia non sint quæcumque veritates ex terminis notæ, sed universales redditæ, et universaliter enuntiantes, alias non erunt principia, si universalia non sint, ideo certitudo principiorum naturalium corrigi potest, et certificari per divinam revelationem, tam quoad suam universalitatem, quam quoad causam, unde accipitur eorum certitudo, scilicet quantum ad inductionem sensuum, quia revelatio accipitur a divina scientia, quæ universalior, et certior est omnibus.

X. Ad argumenta a principio respondetur. Ad primum respondet D. Thomas in hoc articulo quinto ad primum, quod non excluditur dubitatio a theologia orta ex debilitate nostri intellectus non potentis rem capere sine evidentia, et sic ex defectu evidentiae non quietatur intellectus, non tamen oritur illa dubitatio ex ipso objecto, vel ex ratione formali tendendi in illud quod est divinum testimonium: hoc enim summam habet firmitatem, et sic non est causa dubitationis fundata in ipsa re, aut lumine ejus, sed in imperfectione nostri intellectus, et defectu evidentiae. Certitudo autem major, vel minor non judicatur ex dubitatione orta ex parte subjecti, sed ex objecto, vel ejus lumine, quia propria certitudo habet causas fundatas in ipsa immutabilitate objecti, sine fundamento enim veritatis non datur propria certitudo, licet possit dari nimia intellectus adhæsiõ orta ex passione, vel prava dispositione, quæ est pertinacia, et hæc datur circa falsum. Unde sola dubitatio, quæ oritur ex ipsis fundamentis, et causis objecti opponitur cer-

titudini in se, non autem quæ solum oritur ex defectu subjecti non assequentis plene veritatem.

XI. Ad secundum respondetur, quod certitudo theologiæ formaliter est naturalis ordinis, sed originative, et ex parte suorum principiorum est supernaturalis, et hac ratione excedit omnem naturalem certitudinem, quia resolvitur in principia supernaturalia. Et cum dicitur, quod ex ea parte, qua naturalis est, potest deficere, respondetur quod si absolute esset naturalis, deficere posset, sed ut habet connexionem cum principio supernaturali, ad ejus indeficientiam elevatur, quia in bona consequentia, si antecedens est verum, consequens non potest esse falsum, et si antecedens est indefectibile, consequens non potest esse fallibile, prout subest illi antecedenti. Et hac ratione dicitur proprie elevari præmissa naturalis a supernaturali, non in se intrinsece accipiendo majorem certitudinem, sed ex connectione cum præmissa supernaturali ad inferendam conclusionem, ne possit dari antecedens infallibile, id est, tam major, quam minor, et consequens fallibile, sicut dici solet de rebus contingentibus, quæ ut subsunt divinæ scientiæ, et providentiæ, sunt infallibiles, licet secundum se contingentes. Quando autem altera præmissa opinativa est, statim dicemus.

XII. Ad tertium respondetur quod etiam quando præmissa est ordinis naturalis, conclusio est majoris certitudinis, quam sola præmissa ordinis naturalis, nec enim est necesse, quod certitudo conclusionis sit minor qualibet præmissa secundum se, sed utramque, ut constituit unum medium, quod ex utraque præmissa resultat. In præsentem autem ex præmissa naturali, et de fide fit unum medium virtualis revela-

tionis, quod est certius conclusione illata, quæ ab illo participat certitudinem. Et præmissa naturalis non ex æquo influit cum præmissa de fide, sed ut illi ministrans, et subordinata, et ad ejus certitudinem elevata, ut sæpe dictum est. Et tunc non sequitur conclusio debiliorem partem præmissæ naturalis, eo quod non resolvitur ultimate in illam, sed in præmissam supernaturalem, quæ certitudinem præmissæ naturalis corrigit, et elevat. Et ad replicam contra hoc dicitur, quod præmissa opinativa non est capax ut corrigatur, et elevetur a majori certitudine fidei, quia in se nullam habet certitudinem, sed fallibilitatem, et ita si aliquam certitudinem accipiat, destruetur in ratione opinativæ.

XIII. Ad secundam replicam dicitur, quod habitus principiorum naturalium non respicit præmissam minus certam, ut ministrantem sibi, et regulabilem a se, tamquam ab altiori lumine, sed ut inferentem secum ex æquo, et sic non potest præbere illi majorem certitudinem quam in alia scientia haberetur, nec enim ex habitu principiorum potest quælibet præmissa naturalis majorem certitudinem haurire ad conclusionem inferendam, quam ad scientificum assensum naturalem, non ut sit assensus sicut assensus principiorum, quia hic illativus non est. Quod si esset scientia alia superior, quæ posset regulare, et corrigere, seu perficere præmissam inferioris scientiæ, etiam communicaret illi majorem certitudinem ad inferendam conclusionem, quam si sine tali superiori scientia inveniretur.

XIV. Ad id quod dicitur de parte theologiæ morali respondetur, quod in moralibus id quod scientificum est, solum tractat de regulis, quibus recte operandum est, et istæ

ARTICULUS X.

Utrum theologia sit simul practica, et speculativa.

I. In articulo quarto hujus quæstionis duo dicit D. Thomas. Primum, quod in scientiis naturalibus, seu philosophicis (id est, ordinis naturalis) alia est scientia practica, alia speculativa. Et sic supponit, quod speculativum, et practicum pertinent ad scientias specie diversas. Secundum est, quod quia theologia se extendit ad ea quæ pertinent ad scientias diversas, potest una existens esse simul practica, et speculativa, licet magis speculativa sit, id est, principalius, quia theologia principalius attingit Deum, et de ejus disputat natura.

II. Huic autem resolutioni D. Thomæ diversæ sententiæ opponuntur diversis viis. Nam quidam existimant cum Divo Thoma practicum, et speculativum esse quidem differentias específicas, et essentielles, non tamen theologiam esse simul practicam, et speculativam, sed vel solum speculativam, vel solum practicam. Et pro primo citatur Henricus, pro secundo Scotus, ut refert Arrubal hic disp. IV, c. I. Alii existimant practicum, et speculativum esse differentias accidentales, et sic posse eidem habitui, seu scientiæ convenire, dummodo talis scientia non sit adæquate practica, vel speculativa. Unde ex hoc quod fides, seu theologia se extendit ad ea ad quæ naturales scientiæ, non sequitur quod sit simul practica, et speculativa, quia hoc ipsum cum sit accidentaliter differentia, potest in quacumque scientia reperiri, quæ pro inadæquato objecto respicit rationem practici vel speculativi. Ita sentiunt Molina hic articulo IV, disp. II; Vazquez, disp. IX, c. III; Granados, disp. VI,

non sunt contingentes, sed certæ, sicut omnes aliæ regulæ artium, licet versentur circa materiam contingentem, quia versantur circa illam non absolute, sed ut regulabilis est regulis certis, et determinatis, quæ scilicet deducuntur ex principiis practicis certis.

XV. Si instes ex patre Arrubal ubi supra, quia impossibile est, quid consequens fit magis necessarium ex vi connexionis cum antecedente, quam ipsum antecedens, sed consequens theologicum non habet connexionem solum cum principio de fide, sed etiam cum principio naturali, ergo non potest esse magis certum quam illud complexum ex naturali et de fide, illud autem complexum non est magis certum, quam principium naturale, si quidem pendet ab illo, et includit illud, ergo non est magis necessarium quam illud, et sic assensus non est magis certus, quam assensus ad propositionem naturalem, respondetur negando quod illud complexum non sit certius, quam illa sola præmissa naturalis. Et cum dicitur, quod pendet ab illa, et includit illam, distingo; pendet ab illa ut sibi ministrante, et subordinata, et per præmissam de fide regulata, concedo; ut æque principaliter concurrente, nego, sed ut deservit virtuali revelationi, et ut facit connexionem cum re formaliter revelata per fidem ut sæpe explicatum est. Et ideo illud complexum seu antecedens non redditur solum naturale, sed redditur virtualiter revelatum, et supernaturale originative, quatenus resolvitur, veritas conclusionis in illud principium supernaturale, et ipsa veritas præmissæ naturalis etiam subordinatur, et corrigitur per supernaturalem; et sic tandem tota certitudo resolvitur, et pendet a principio supernaturali ut inferente.